

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CHNER J. JÓZSEF
pap nagykereskedő s. h. h. az előzetesek és hirdetések barmintesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre . . . 2 frt.
negyedévre 1 ort

Hirdetmények díja:
□ ezetiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér sora 20kr.

Az egyházipolitikai reformok.

Amint tudva van, vármegyénk közgyűlése az egyházipolitikai reformok mellett már kifejezte pártolását. Az országos mozgalom megindultával, fokozódva a képviselőházban elmondott hatalmas szónoklatok hatása által. Nagy-Enyed város választói között is megérlelődött azon elhatározás, hogy ünnepélyes kifejezést adjanak vallás és pártkülönbség nélkül pártoló nézetüknek. E végből Csató János kir. tanácsos alispánt többen felkérték ez eszme megvitatása végett egy előzetes értekezlet tartására. Az értekezlet február hó 28-án meg is tartott s elhatározatot hogy március 4-én a Nagy-Enyed városi választók gyűlésre hívassanak össze s e végből adatott ki a következő:

Felhívás.

Nagy-Enyed város választó polgáraihoz!

Az egyházipolitikai törvényjavaslatok érdekében országsszerte megindult mozgalom a nemzet nagy többségének azon hő óhaját fejezi ki, hogy e reform javaslatok mielőbb törvénynyé váljanak és életbe lépjenek.

Az ország választóinak tulnyomóan szabadelvű része ezen közóhajt f. évi március hó 4-én, Budapesten tartandó országos gyűlésen ünnepélyesen kifejezni kívánja.

Hogy Nagy-Enyed város választó polgárai is vallás és pártkülönbség nélkül, egységesen nyilvánítsák hazánk e nagyfontosságú kérdésében nézetüket, felhívjuk mindazon választó polgártársakat, kik ezen reformok igaz pártolói, hogy folyó évi március hó 4-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, a városház nagytermében, az egyházipolitikai törvényjavaslatok pártolását kijelentése végett minél számosabban jelenjenek meg.

Kelt Nagy-Enyeden. 1894. évi február hó 28-án tartott értekezletből.

Csató János
értekezleti elnök.

Dr. Garda Kálmán
értekezleti jegyző.

Megállapítottatott továbbá egy határozati javaslat, mely a közgyűlésnek elfogadásra ajánlatik s mely a következőleg szól:

Nagy-Enyed r. t. város országgyűlési képviselő választó polgárainak vallás és pártkülönbség nélkül egybejött gyűlése hazánk kormánya által az országgyűléshez benyújtott egyházipolitikai reform

törvényjavaslatok — s különösen a kötelező polgári házassági javaslat törvényerőre emelkedését és életbe léptetését a magyar állam egységes fejlődésére és megerősítésére, a társadalmi és vallási béke biztosítására hatalmas eszközül tekintvén, ezen javaslatoknak az országgyűlés által való elfogadását, mint a polgári jogegyenlőség nagy eszméinek megvalósítását, szabadság szerető lelkűnek egész melegevel helyesli és kívánja.

Ezen határozatról Budapesten az egyházipolitikai reformok támogatása végett egybejött országos közgyűlést, hazafias üdvözlétének kifejezése mellett értesíti.

A választók gyűlésén elnökökül Csató János kir. tanácsos és Török Dániel, jegyzőkül dr. Garda Kálmán és dr. Gyarmathy Ernő fognak az értekezlet ajánlatára felkértni.

Belügyminiszteri leirat a közigazgatási járási és járásbirósági beosztások tárgyában.

72982—1883.

Alsó-Fehérvármegye közönségének

Nagy-Enyeden.

Az 1883. XV. t. c. 16. §-ának azon intenciója, hogy a közigazgatási járási és járásbirósági beosztások lehetőleg megegyezzenek, a vármegye területén megvalósítva nines.

Mindenek előtt nem egyez meg a közigazgatási járási és járásbiróságok száma, amennyiben a vármegyében hét közigazgatási járás mellett, hat járásbiróság létezik. Továbbá csak három közigazgatási járás és a megfelelő járásbiróságok bírnak közös székhellyel (a balázsfalvi, marosújvári és nagyenyedi járások és járásbiróságok.) Végül területi kiterjedés tekintetében is igen eltérnek a közig. járások és járásbiróságok, úgy hogy területi kiterjedés tekintetében csupán csak a marosújvári járás és járásbiróság egyeznek meg teljesen.

Segítendő a két beosztás közötti egyöntetűség hiányán, az ebből a lakosságra haramló és a közigazgatást is megbénító nehézségeken, ezennel felhívom a vármegye közönségét, hogy gondos megfontolás alapján közgyűléséből oly megállapodásokat terjeszessen fel hozzám, melyek szerint a két beosztás közötti összhang teljesen biztosíthatnák.

Minden esetre igen célszerű volna, ha a közig. járások száma ugyanannyi volna, a mennyi a járásbiróságoké. — Ez a szempont a magyar-igeni járás megszüntetését tüntetné fel kívánatosnak. Tekintettel azonban a vármegye nehezebb kormányozhatóságára, már ezuttal kijelentem, hogy a mennyiben a vármegye közönsége a magyar-igeni járás fentartásához ragaszkodik, részemről ezzel szemben ellenvetést tenni nem fogok.

A mi a székhelyek kérdését illeti: a kisenyedi járás székhelyét az egészen jelentéktelen Koneza községből minden esetre szükségesnek látszik a különben is járásbirósági székhelyet képező Vizakna városba tenni át.

Megfontolandó egyszersmind, hogy tekintettel Vizakna határszéli fekvésére, nem lenne-e célirányos a mostani kisenyedi járás azon községeit, melyek törvénykezésségre a gyulafehérvári járásbirósághoz tartoznak, a gyulafehérvári járásbiróságnak megfelelő alvinezi járásba osztani be s helyettök a balázsfalvi járásból azon községeket csatolni át a mostani kisenyedi járásba, a melyek törvénykezésségre jelenleg a vizaknai járásbirósághoz vannak beosztva? Ez által a járás Vizaknának, mint székhelynek megfelelőbb alakulatot nyerne és a közig. járási és járásbirósági határ eltérések is részben orvosolva volnának. — Ugyancsak szükségesnek látszik, hogy az alvinezi járás székhelye a járásbiróság székhelyét képező és különben is emporialis városba Gyulafehérvárra helyeztessék át. — Minthogy továbbá M. Igen község sem alkalmas arra, hogy főszolgabírói székhelyül szolgáljon, a járási székhely — a mennyiben a járás maga fentartatik — szintén áthelyezendő lenne, és pedig a legalkalmasabban talán szintén Gyulafehérvárra — Végül kívánatos az is, hogy a Verespataki járás székhelye Verespatakról Abrudbánya városba, mint a vidék központjára és járásbirósági székhelyre tétessék át.

A mi ezeketán a járások és járásbiróságok területi kiterjedésének különbségét illeti, — az összhang megvalósításának elmellőzhetlen követelménye, hogy egész járások tartozzanak törvénykezésségre egész járásbiróságokhoz. Ha tehát a járások és járásbiróságok egyforma számban nem létesíthetők, legfeljebb az engedhető meg, hogy két járás összes községei tartozzanak egy járásbirósághoz, egy egységes közig. járás községeit azonban különböző járásbiróságokhoz osztani be oly eljárás, mely a különböző kormányzati be-

A „KÖZÉRDEK” TÁRCÁJA.

Nászutazás.

— Elbeszélés. —

Irta Werner Gyula.

(Folytatás.)

VIII.

A bolondos Jenő nevetésre fakasztott, a hogy a nevelőné kétségbeesését esetelte, a Frohsdorfból Nápolyig tartó úton.

— Lenkét már régen nem láttam, így hát fejlődése meglepett. Szinte feleségemnek szántam. Gondolhatod, hogy a kupében minden alkalmat megragadtam, hogy neki udvaroljak — mondta erőszel megelégedéssel.

— S Lenke?

— Lenke okos lány. Kitűnően adta a kaczért. A madmoázelt a guta kerülgette. Hát még mikor szokott beszédeimet vettem elő: a szerelemről, szökésről, s több ilyesméről — akkor láttad volna mint vált eczetté száradt arca s mily kétségbeeseten hadonázott hosszú karjaival. Unalmas dolgokat hozott elő, de én mindig hozzá tudtam azokhoz fűzni szellemes megjegyzéseimet.

— Például?

— Például: „Kisasszony, ön Olaszországban szép élvezeteknek néz eléje. Látni fogja a colosseum romjait, hol vadakkal téptették szép kegyetlen római császárok az első keresztényeket” mondá. S ahol — tettem hozzá — most égő szemű római nők tépik össze olyan idegeneknek szívét, kiknek e romok közt találkákat adnak.

„Uram!” — szólt a madmoázelt szemérmes pirulással s Lenke felé fordult. „Kisasszony ön le sem süti szemeit?”

— Vagy:

„Kisasszony ön látni fogja a sixtini Madonnát! A szentséges pápa felséges palotáját.” S hatodik Sándor kéjkertjeit — tettem hozzá csipősen.

Lenke kerekre nyitotta kedves szemeit.

— Mi az a kéjkert?

— A kéjkert? Az . . .

— De uram, ez mégis csodálatos fejtegetés. S nem igen mutat . . .

— Jó izlésre, madmoázelt? Pedig nekem jó izlésem van — s Lenkére keztem kacsingatni. — A kéjkert tehát szökőkúttal, lugásokkal s titkos barlangokkal ellátott kert, ahol . . .

— Uram! én megadom a vészjelt. Inkább büntetés-pénzt fizetünk, minthogy tovább is e fejtegetéseket hallgassuk.

— Legyen ön nyugodt, madmoázelt . . . ahol — szelid özikéket tart a tulajdonos, melyek kezéből esznek, s ahol arany halacszkák uszálnak márványmedencékben.

A madmoázelt megkönnyebbülve sóhajtott. Hanem képzeld, most lón a java. Apránként odahagytam Lenkét s neki kezdtem udvarolni. Előbb tiltakozott, aztán közönyt fitogtatott, később egy szót sem felelt, mig-nem oly csipős és kétértelmű párbeszéd szövődött köztünk, aminő csak egy férfi s egy nő közt a sikk korlátain belül lehet. Nemsokára lángoló pillantásaimat is viszonzozta s visszaszorította kezemet, sőt a hatodik állomásnál térdeink . . .

— Elég ebből ennyi — szóltam mosolyogva Jenőhöz. — De ami azt az ötletet illeti, hogy Lenke hozzád való nő volna, nos, én nem látok ebben semmi kivihetlent.

— Gondolod? Angyal!

S Jenő szokatlanul nagy bensőséggel csókolta meg kezemet.

— Mi ez Jenő? Ez a lelkesedés, ez a hév, ez az öröm — talán szerelem (Nagybácsi, próbáld szeren-

csét. Te ugyan nem vagy valami eszményi férjnek való, de jó szived van. Csak a felszínen vagy megromolva: még a javarészedet megmenthetjük!

Mikor Jenő elment, nyugtalanság lepett meg. Én Jenőt sohasem tartottam olyan embernek, aki egy érző s gondolkodó nőt boldogíthat. Legfőkébb divatbabákat. S most ez a terv, ez a (hogy úgy mondjam) kínálgatás mit jelent?

Attól tartok: feltékenység! Rettenetes! Feltékeny vagyok Lenkére, én, a Lenke anyja. Reá, aki szívemnek mindene; akiért eladtam magamat. A szerelem rosszabb tesz. Szerelem?

Nem mertem tovább folytatni gondolataimat.

Kimentem a kertbe.

Lenke igen megkomolyodott egy idő óta. Szótalan, méléző s szorakozott. Enriko tetszik neki. S tetszik-e ő Enrikónak? Bizonyosan. Legalább sok időt töltött oldala mellett s figyelmével halmozza el.

Már férjem is észrevette ezt.

— Andorin — mondá egy délelőtt, sonkáját és tojásait fogyasztva, ez a mi olaszunk sokat foglalkozik Lenkével. A leány szép s én már siettem értésére adni, hogy egy negyed millióskája van. Tudakozódtam az olasz vagyoni viszonyai után s azt kielégítőnek találtam. Régi neve van, ez ugyan nem sokat ér, de mégis jobb, ha Castelnouvonak híjják az ember vejét, mintha Spadacappának neveznék. Nos?

Oly szenvedhetetlen volt „nos”-sával; lábait kinyújtotta s gömbölyű arca megelégedettséget fejezett ki.

— Castelnouvo s Lenke közt nagy különbség van. — Tesz az valamit? Köztünk is sok év fekszik, Andorin. S nem vagyok-e azért gyöngéd, figyelmes, jó férj?

— De a szerelem! Ön azt egészen számításon kívül hagyja.

— A szerelem! Ez olyan fogalom, melylyel fölötté

osztások között a harmóniát teljesen megbolondítja.

Végül azt jegyzem meg, hogy az igazságügyi miniszter urat megfogom keresni aziránt, hogy Szohodol községet, amely idegen vármegye területén fekvő járásbíróshoz van beosztva, az abrudbányai járásbíróshoz csatolja át.

Ezekben megjelölve azon fő szempontokat, melyeket figyelembe vételét első sorban tartom szükségesnek, még csupán azt említem meg, hogy a mennyibee a vármegye közönsége az összhang létesítése érdekében a jelenlegi járásbíróshoz beosztáson is szükségesnek találja némi változtatásokat pontosan jelölje meg azokat, hogy ez az igazságügyi miniszter ural metalan folyamatba teendő tárgyalásoknak alapját képezhesse.

Munkájának megkönnyítésére . . . alatt csatolok egy kimutatást, mely a vármegye területén lévő községnek közigazgatási járási és járásbíróshoz beosztását párhuzamosan feltünteti.

Budapestben, 1893. évi szeptember hó 14-én.

Hieronymyi, s. k.

Az iparos tanonc-kérdés és ennek fontossága.

(Folytatás.)

(T. K.) Ha legény egyleteink vannak az iparos segédek művelődésére, hasznos mulattatására, miért ne állíthatnánk fel iparos tanoncainknak is ily menhelyeket, hogy szabad idejükben üdüljenek, művelődjenek. Vagy talán a szegény inasnak jobb sora van a segédénél, mint serdületlen gyermek, talán nem szorul szintén testi, lelki üdülésre. Ki merné állítani, ha visszagondol gyermek éveire?! Azután nem a jó, szerény, művelt inasból lesz, a jóra való, művelt szerény s végeredményben tisztességes iparossá fejlődő, iparos segéd!?

Azután mire nem képes a jóakarát és vállalkozó szellem? E sorok írója csak azt sajnálja, hogy ily hasznos, egy egész társadalom érdekében hangoztatott eszme megvalósításában anyagiilag, de az által is meg van korlátozva, hogy a közügy terén nem bír mindenható szóval s oly befolyással, melynek hatása alatt tetté lenné az eszme, azaz megtestesülne! Különben szívesen megelégszünk, ha gyenge szavunk oly érdeklődést kelt a közéletben, melyet a forgó szent ügy, valóságban s méltóan megérdemel. Annyit még is bátorodom még megjegyezni, hogy minden honpolgár, ki a mai szociális viszonyok közt tehetsége és módja szerint nem öleli fel a szociális kérdésben első sorban érdekelt iparos és munkás osztály ügyeit, az honpolgári kötelemeinek legalább is teljesen nem teszen eleget.

Iparos tanoncaink viszonyainak rendezése ma már szükséges, mert égető szükségé vált egyszerűségeink az eddiginél derekabb, beválható kiképzésére, s mivel az ipar általános hanyatlása is sürögösen kívánja ezt. Ha elfogadott és tagadhatatlan alapelv az, hogy az ifjuság reménye a hazának s hogy ennek célszerű, derék, vallás erkölcsös nevelésétől, az ezzel karöltve járó tudományos kiképzésétől függ a haza fényre derülése, akkor legyünk meggyőződve arról, hogy

az iparos osztály boldog jövője is csak az iparos fiatalság jó és alapos nevelésétől függ.

Itt az ideje, hogy az érdekelt körök valahára lássák be azt, hogy az ipar különféle szakmáiba folytatott iskoláztatása, képzése a tanoncoknak magára nem elég, hanem mindennek előtt szükséges vallás erkölcsi, szívet nemesítő nevelés is, mely egyedül képes arra, hogy jellemet alkosson, jellemes, önértékes hazafiakat teremtsen. Tudva pedig azt, hogy tanonc ifjuságunk éppen legkényesebb korban van a leginkább kitéve jelen körülmények között az elcsábítás, rossz példa, rossz társaság a testi lelki megromlás, elzülés veszedelmének, nem tagadhatja senki, hogy éppen ezen korában szorul a leginkább erkölcsi támaszra, vezetésre, nevelésre, ily fennemlített tanonc-védő egyesületekben, melyek nem csak a hinarból kivezető utat, irányt mutatnak, hanem az abból való kivezetést tényleg is eszközölnék.

Tehát fel, tette fel iparos mester urak, tette fel a tisztos ipar és iparos osztályotok renomméja érdekében, karoljátok fel első sorban ti a kezeitekre bizott iparos fiataliságot, kik mind az iparos osztálynak, mint egy nagy, a mai társadalmi, és politikai viszonyok közt elsőrangú fontossággal bíró családnak gyermekei, ők az ipar és iparosok érdekeinek jó vagy rossz képviselői, aszerint a hogy nevelitek, tőlük függ az ipar jövője. Ha áldozatok legényegyleteket, ha ily legényegyletek élére álltok, alakítotok és álljatok élére a tanonc-egyesületeknek is, áldozatok osztályotoknak leggyámoltalanabb egyénéiért is, az iparos tanoncokért!

Ugyanezen kérést intézzük minden igaz ember és iparbaráthoz, de főleg azon körökhöz, kiknek nemcsak hazafiúi szempontból, hanem még hivatalból is kijut a honvágy városatyai kötelemei teljesítéséből; intézzük mindazokhoz, kik ily az egész társadalomra nézve rendkívüli üdvös intézménynek fenálló szociális zültségek között világra szóló jelentőségű belátják, ily üdvös intézmények érdekében anyagi áldozatokat is hozni képesek. Vállalkozó, ki az intézet céljának elérését, feladata teljesítését, a tanítás, nevelés, s vezetés munkáját magára venné, bizonyára találkoznék; csak legyen, ki a kezdet nehézségeiben támogatást s segédkezet nyújtson.

Igaz a mesternek első sorban vannak kötelesegei tanonczaival szemben, a távol levő szülők gyermekükkel szülői jogokat és kötelemeiket is adtak át a mesternek, melyeket teljesíteni Isten és ember előtt köteles. A viszonyok, állapotok még a felebaráti szeretet is, mint sok más, változott. Anélkül hogy sokat okoskodnánk megmondhatjuk, hogy rosszabbra fordult az élet, nehezebbre a megélhetés s ma inkább mint az előtt mondhatjuk, hogy „minden szentnek maga felé hajlik a keze.” Általános hiba. Ne bámuljunk, ne panaszkodjunk e fölött, ne csak beismerjük, hanem fogjunk hozzá a javításhoz. Azonkívül nemcsak az államnak mint olyannak fekszik érdekében gondoskodni a fiataliság czélszerű nevelésétéről, tehát az iparos tanoncokérről is, hanem mindenkinek, ki szereti ember-társát, ki szereti hazáját, a nemzet javát. A mit pedig az iparos osztály felségélyezése ügyében és

az iparos tanoncok érdekében teszünk áldozunk: azt édes magyar hazánk, drága nemzetünk oltárára áldozzuk. Ennél nemesebb, magaszosabb, az igaz hazafi szívet megnyugtatóbb cselekmény pedig nincs.

Az az idő, a midőn a tanonc mesterének ugyszólván családtagja volt, rég elmúlt. Oly módon változtak a dolgok, hogy ez ma már száz és még több okból nem is lehet, ma már az ür, mely mester és inas között létezik, nagyon is nagy, áthidalhatlan. De éppen ezen nagy hiányt pótolni, hivatva van a felebaráti szeretet, a jó akarat, melynek fényes eredményekkel járó jó példát már akárhány külföldi és a budapesti tanonc-védő egyesület működésében láthat a vidék is.

Ha ezelőtt fél esztendővel azt irtam, hogy akkor irt soraim fölött komolyan gondolkodjanak az illetékes körök, ugy most egy lépéssel tovább megyek s azt mondom, ne csak gondoljanak, hanem minél előbb tegyenek is aszerint, mint irtam az iparos tanoncok érdekében, a mai szociális viszonyok között mesze ható jelentőséggel bíró iparos tanonc-kérdésben. Salva meliori!

(Vége.)

VEGYES HIREK.

— **Kinevezés.** A helybeli országos fegyházba az igazságügyi miniszter Tóth Sámuel ev. ref., Ursza Györgyöt gör. kath. lelkészékké nevezte ki.

— **Városi tisztújítás.** Február 28-án volt az erdőszi, állatorvosi, rendőrbiztosi és egy irnoki állomás betöltése. Csató János alispán elnöklete alatt. Az erdőszi állomásra 11-en pályáztak, a Török Bertalan, Müller Mihály, Tóth Miklós és Dezső Zsigmond tagokból álló kijelölő bizottság 9-et jelölt ki. Megválasztott 53 szavazatból 35 szavazattal Tarsoly Árpád. Állatorvosi állomásra csak Mátyás Károly pályázott. Kellő minősítése lévén, megválasztott. Rendőrbiztos: Kovács Lajos, irnok: Z. Szócs Albert lett közfelkiáltással.

— **Az országos egyházpolitikai reform gyűlésre** városunkból Gáspár János megyei jegyző és dr. Farnos Árpád utaztak fel.

— **Popp György** kir. pénzügyigazgató ur maga és kedves neje nevében lapuk utján mond szíves búcsút, számos jó ismerősei közül azoknak, kiknek Nyiregyházra való sürgős távozása előtt, az idő rövidsége miatt személyesen ki nem fejezhette, s emiatt szíves elnézésüket kérve, összes kedves ismerőseiknek barátságos emlékébe ajánlják magukat.

— **A megyei monografia-bizottság** f. hó 3-án d. u. Csató alispán elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen dr. Moldován Gergely egyetemi tanár, dr. Cserny Béla és Ávél Jákó tanárak is részt vettek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik férjem halála alkalmából részvényt nyilatkoztak fejezték ki irányomban, fogadják ez uton köszönetemet. Nagy-Enyed, 1891. március 2. *Özvegy Wokál Jánosné.*

— **Multság Maros-Bogáton.** Mult hó 24-én a m-bogáti olvasó-egylet az ujonnan épült áll. el. iskola helyiségében a gróf Bethlen Sándor elnöklete alatt igen fényes és minden tekintetben sikerült böjti multságot rendezett. A jelenlevők száma meghaladta a 200-at. A négyeseket 50—60 pár tánczolta. A tiszta

visszaélnék az emberek. Én egyszerűen önző szeretetnek nevezném. Egy rutat s nyomorékot is szeretünk, de lehetnének-e ezekben szerelmek? A szerelem: egy csomó nyugtalanság, sok izgalom s igen sok bánat.

Igaza volt: nyugtalanság, izgatottság, bánat! . . .

Az egyik fasorból Lenke jött elő. Napernyőjét lezárta s annak nyelével vonalakat látszott a homokba írni; gondolatokba elmerülve lépegetett. Világoskébe volt öltözve: Enrikó kedves színe.

— Hol voltál, kis leányom? — kérdezte tőle atyja s megcsókolta kezét.

— Barangoltam s virágot szedtem neked és anyámnak.

— Kíváncsi vagyok rá, mit rajzoltál a homokba napernyőd nyelével. Szeretném megnézni magam, szólt szemével jókedvűen hunyorgatva.

A kis leány arca lángvörös lett.

— Nem, ne nézd meg! Semmi.

Karjába öltöttem karomat s felálltam.

— Jójj Lenke, rontsuk el rajzaidat, nehogy apád teljesítse fenyegetését.

Vidámon s tartózkodás nélkül vezetett betűihez. Egy név volt a homokba írva — s nem az Enrikóé. Az én nevem volt.

— Tudod kis anyám, azért nem akartam, hogy a papa lássa, mert ugyanis mindig szememre veti, hogy téged jobban szeretlek nála.

Megcsókoltam homlokát.

— Én más nevet vártam. Egy férfit, Lenke.

— Tehát kis anya, te tudod?

S derülten, minden zavar nélkül vont a fák közé. Két zöld fény között telepedtünk le, hol Lenke tartózkodás nélkül megvallotta nekem szerelmét Enrikó iránt.

— S ő viszont szeret? — kérdeztem kissé bűvösen.

— Az az ő dolga. S én kis anya, ki még sokat nem értek, ami körülöttem történik, avval az egygyel tisztában vagyok, hogy csak egyszer szeretünk életünkben. Oly komolyan veszem a szerelmet, hogy képes volnék azt az egész világnak tartózkodás nélkül bevallani. Csak egyetlen egy lénynek nem: neki.

— S ha nekünk kifogásunk volna e szerelem ellen?

— Neked?

Amnyi bensőséggel nézett arcomba, hogy szívemet éreztem összeszorulni. Mennyire bizik bennem!

— Jól van, hát nem nekem Atyádnak.

— Atyámnak nem lesz ellene szava.

— S ha feltevéseidben csalódnál?

— Meghatnám szívét.

— S ha ez nem sikerülne?

— Követném Jenő tanácsát. Megszökném veled.

Elhalványodtam s lezártam szememeimet, nehogy a hirtelen előczikázó láng árulóm legyen.

Nem fejtelen, könnyen gondolkozó gyermekleány volt ez többé. Nő, aki szeret, s akit szeretnek. Mert különben visszatartaná lányias szemérmét attól, hogy annyi biztossággal mondja: „Megszökném veled.”

(Folyt. köv.)

Feltámadás.

Rég nem daloltam! béna lelkemen
Rég nem cikázott által eszmélány . . .
Bűncseken soká leköve tartott
A föld porához e kufár világ.

Föl hát, te lélek, — bontsd ki szárnyaid!
S e hosszú álom kábult mámorát
Felejsd . . . s egy újabb élet hajnalán
Repülj egy szebb, dicsőbb világba át.

A hol a hit még nincs keresztre verve
És gúnykacaj között nem haldokol,
A hol az élet nem lehullt virág
S az ültetre már megért pokol.

Röpülj . . . röpülj, a hol még van remény,
Nincs kiterítve gyász-ravatalon
S szürő tövisből fonott koszorú
Fájó sebet nem ejt a homlokodon.

A hol a lélek még szeretni tud
S az érdek még nem némitotta el,
A hol mindannak, a mi szent, nemes,
Sugárözön közt mindig élni kell . . .

A költészet gyémántvilága ez!
Hol még a por is színarany leszen, —
A képzelet száz-színű fényhona,
A hol örökzöld nő a szíveken!

Én ebben éltam . . . és száműzetém.
Szálló lelkenek röpte megszakadt
És földokoltam a sivar való
És földiség vasjarmai alatt.

De új erőm van, újra szállok én,
Lelkem varázsa újra visszatért, —

K Ö Z G A Z D A S Á G .

Már annyit irtak a lapokban a cukorrépa-termelés kétségbevonhatatlan jövedelmezőségéről, hogy azt csak az a gazda nem látja be, a ki egyáltalában nem szokott és nem is akar a gazdaságába fektetett kiadások és az ezek után nyert bevételek egymáshoz arányával foglalkozni.

Nálunk, fájdalom, ma még igen sok ilyen gazda van! Az ilyenek képesek a földirtokra rótt nagy terhet egész az összerokadásig közönyvel viselni a nélkül, hogy gazdálkodásuk eredménytelensége felett csak kissé is elmélkedve, a megszokott slendrianismustól némileg eltérni merészelnének.

Igazán elszomorítólag hat az emberre az a kép, melyet egy különben kitűnő fekvéssel, jó jó talajjal, jó utak és vasúti összeköttetéssel bíró vidék nyújt, melyen ma is — mezőgazdasági fejlődésünk és haladásunk elért nagy sikerei után — még mindig a régi, ugyszólván „nomád“ gazdálkodással találkozunk! Egész határrészekben nem látni egyebet, mint kukoricát és mind csak kukoricát még pedig minden váltakozás nélkül évről-évre ugyanazon a talajon.

Vajjon mi lehet annak az oka, hogy dacára a magas földbérnek, felszaporodott adóterheknek, fokozott társadalmi igényeknek: a kukorica termelésnek még mindig oly aránytalan kiterjedésével találkozunk?

Erre a kérdésre nem lehet egyéb a felelet, minthogy gazdáink nagy része — tisztelet a kivételeknek — nemcsak hogy nem számít, de még csak elé sem akarja venni a krétát, mely biztosan kimutatná neki, hogy az 50-60 kros kukorica ár mellett neki a kukorica-termelésben valóságos kára van.

Hiszen világosan, a gyakorlatból és tapasztalatból vett számokkal be volt — még e lapokban is bizonyítva, hogy egy hold cukorrépa termelés jövedelmét — még 1 forintos kukorica ár mellett is — többszörösen felülmúlja.

Már öt évi tapasztalat szól a mellett, hogy Erdélyben a cukorrépa jól megművelt talajon 300 m. mázsa termést is megadott, s hogy éghajlatunk alatt a cukorrépa — bár igen mostoha időjárás mellett is — minden más egyébféle terménynél hálásabb kamattal fizette vissza a reá fordított költségeket.

Feljegyzéseink bizonyítják, hogy az elmúlt 5 év alatt a cukorrépa absolute rossz termést egyszer sem adott — míg más növényeknél, ez fájdalom, igen érezhető volt. említésre méltó tapasztalatot szereztünk az elmúlt árvizes évben arról is, hogy a cukorrépa a rövid ideig tartó elárasztást is jobban kibírja és elviseli, mint bármely más gazdasági növényünk.

M.-Vásárhelyt és vidékén ma nincsen gazda, a ki a cukorrépa-termelés jövedelmezősége felől meggyőződve nem volna, s itt mindenki tudja, hogy csakis a cukorrépa az a növény, a melyet 30-40 forintos évi földbér mellett még mindig jó sikerrel lehet termelni.

A cukorrépa-termelésnek ellenségei annak hátrányát az alitják, hogy megművelése sok kézi munka-erőt igényel, a mi ma igen drága. Ezen ellenvetés szintén csak arra vezethető vissza, hogy az ilyen gazdák nem számítanak és nem gondolják meg, hogy a répa a reá fordított munkatöbbletet jobban is megbírja: mert busásabb kamatokkal téríti azt vissza, mint a kukorica vagy bármely más miveleti növény.

Ugyan mit szólnak azok a gazdák, a kik a répa intenzívebb megművelését annak termelése ellen érvül hozzák fel, a dohánytermeléshez, mely tudvalevőleg tiszszerte több munkatételt igényel s a mellett a kincstár által szigoruan előírt módszer szerint épített költséges pajtákból származó, s külön e célra épített simító házakban csomozható?

S mégis — bár termelése kevésbé biztos mint a cukorrépaé — mily mámulatos szivóssággal ragaszkodnak a gazdák a dohánytermelő vidékeken ezen növényhez, mert ott az egyedüli termény, mely — mint nálunk a cukorrépa — a megműveléséhez szükséges előleget s beszállítás után a mezőgazdára nézve annyira fontos, biztos készpénz bevételt — eredményezi.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.)*

Közönség köréből.

Őszinte és hálás köszönetet mondok az „Adriai“ biztosító társulat erdélyrészi vezérigynökségének Ko-

*) E rovatban közlöttekert nem vállal felelősséget a Szerk.

jövedelem megközelíti 140 frtot. A táncvizigalom után (mely csak másnap reggel 9 órákor ért véget) a még visszamaradt vendégek Lörinczy Lajos nagy birtokoshoz voltak reggelire hivatalosak, hol a háziak szives fogadása, valamint Kiss Béla és Finna Aladár urak által előadott, s a kolozsvári Csikai zenekara által kísért ének duettek a jelenlévőket annyira fölvillanyozták, hogy a reggeli után az ebéd, s az ebéd után a vacsora is ott érte a publikum nagyobb részét, kik aztán csak késő este távozhattak el. Végül nem mulaszthatjuk el fölemlíteni a m.-bogáti birtokosság azon szives baráti jó indulatát, melyben nagyszámu vendégeinket részcsatították.

„Egy vidéki.“
— **A marosújvári gőzfürdő,** vidékünkön nagy távolságban az egyetlen, a napokban a fürdeni szerető közönséget élénk nyugtalanságba ejtette, s a helybeli kárpátegyleti fiókgyűlésén is felszólalásra adott alkalmat. mivel a gőzvezető csövek elszedéséből sokan azt következtették, hogy ezen szép fejlődésnek indult fürdő, jövőre meg fogna fosztatni egyik hatalmas vonzerejű kiegészítő részétől: a gőzfürdőtől. Biztos forrásból merített értesülés alapján értesíthetjük a nyugtalankodó közönséget, hogy a csövek csak a szükségessé vált kijávitás végett lettek elszedve, s a melegebb évszak beálltával a gőzfürdőzés újra megkezdődik. Azonban a hidegebb évszakban a bevétellel arányban nem álló nagy üzemi kiadások s a fűtésre nem alkalmas könnyű deszkaszerkezet miatt a gőzfürdés a meghülés veszélye nélkül fenn nem tartható, s ezen hiányon előbb, utóbb segíteni szükséges, mihelyt megfelelő építkezési alap szerezhető be.

— **A bomba,** melyet sósavval nedvesített fűrészporral töltve az országos képviselőház egyik mellékhelyiségében helyezett el valamely éretlen, vagy rosszlelkű egyn, — talán nagyobb feltűnést keltett a jámbor vidéken, mint odafenn. De annyi bizonyos, hogy a párisi Vaillant Henry stb. szerencsétlen existenciának Bécsben. Budapesten is elég imádója lehet, azon nagy társadalmi és közgazdasági helyzetkülönbség dacára, mely a párisi s általában a franciaországi és a magyar viszonyok között van. Az örültség s a divat szélsőségei ragadós természetűek, jó lesz tehát vigyázni az exaltotatitot könnyen felkeltő viszonyok között.

— **Halál, játékból.** Felső M.-Váradján, február 22-én Bulák Petru fia György oda fordul játszás közben Juon nevű öcséséhez s azt kérdi; tudod-e hogyan akasztotta fel magát a mészáros Portuson? Juon azt válaszolta, hogy biz ő nem tudja. Erre György elővett egy spárgát, felállott a tűzhely végére és a mestergerendára felkötötte, aztán hurkot készített, nyakába tette és lábait a tűzhelyről levette, mire persze rögtön elkezdett kézzel, lábbal hadonászni. Juon nézte pár percig ezt a furcsa mulatságot s aztán azt mondta: Gyorgye szállj le és vedd ki a hurkot a nyakadból. De bizony Gyorgye nem mozdult többé. Juon pedig látván testvére eltorzult arcát a szomszédokba futott Juon nevű testvére után, mire azonban ő a szomszédokkal előfutottak és Stoja Nikolae elvágta a spárgát, — szegény Gyorgye csakugyan a portusi mészáros sorsára jutott, — megfulladt.

— **Gazdák és gazdasszonyok figyelmébe.** Gazdasági vetemény és virág magvak — kizárólagosan valódi erfurti — kaphatók Cirner J. József kereskedésében Nagy-Enyeden, ki a magvak jószágért és valódiságáért kezeskedést vállal. Postai megrendeléseket legpontosabban eszközöl.

S futó csillagként büszke bátorsággal
Száguldóm által újra most a tért.

Föl hát, te lélek, — bontsd ki szárnyaid,
S ti néma ajkak új dall zengjétek,
Szép álmaim tündéralakjai,
Most új játékot játszom veletek!

Egy szent, fenséges lángra gyúlt szívem,
Mely általjárja lekem és agyam;
Egy télen álom bitorregyélén
Üdült világban érezem magam.

Egy új világban, hol az élet üdv
És minden óra édes érzelem,
Hol nincsen alkony, mert örökre ég
Esengre várt napom... a szerelem.

Föl, dalra hát!... Vidám legyen dalom.
Örök boldogság, üdv ragyogja át.
Felejtem hát elmúlt napjaim
Felhőkbe burkolt, felhős alkonyát.

Föl, dalra hát!... és a mi szép, dicső:
Reményt, hűséget, boldog vágyakat,
Jövendő édent, hű szerelmeket
Dalolj, zengj lekem, te... föltámadott.

Viski Gyula.

lozsvártt, ama előzékeny és pontos eljárásáért, melyet boldogult férjem elhalálzásával esedékessé vált

2000 frtnyi biztosított tőke

azonnali kifizetésével tanusított.
Az életbiztosítás üdvös intézménye és a fenti társulat ismert méltányossága ez esetben is igazoltott, amennyiben néhai férjem **alig két hónappal ezelőtt** biztosította életét az

„ADRIA“ biztosító társaságnál,

melyet a magam és családom nevében mindenkinek őszintén és melegen ajánlhatok.

Nagy-Enyed, 1891. február 26-án.

Előttünk:

Dr. Kovács Ödön
theol. professor,

Berde Sándor
theol. professor igazgató,
mint tanuk.

őzv. Z. Kiss Albertné
szül. Hajdu Berta.

1—3

Midőn a n. é. közönségnek több év óta tapasztalt szives támogatásáért és jóindulatáért hálás köszönetet mondok; kérem sziveskedjenek eddigi bizalmukat és támogatásukat utódom

GAZSA SAMU

urral szemben is fenntartani; ki a szállodában ugyan azon pontossággal és szolidaritással igyekszik a n. é. közönség kívánalmainak megfelelni.

Ismételve köszönetemet, vagyok a n. é. közönség kész tisztelője

Munkácsy Zsigmond.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó: CIRNER J. JÓZSEF.

Selyem hamisítvány.

Egészünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után esékely világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem, (mely szíros színű szallónás lesz és könnyen török) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggöribül. **Henneberg G.** (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, hához szállítva, posta-bér- és vámmentesen szivesen küld nekiknek is mintákat akár egyes gilytönyekre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (5.)

Szám 1069.

Hirdetmény.

A Nagy-Enyed város tulajdonát képező és O.-Apahida határán fekvő 100 kat. holdnyi tölgy-sarj erdeje, mely átlag 15 éves koru, kéreg termelés céljából a folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor a város tanácsstermében tartandó

SZÓ- és zárt-írásbeli árverésen

el fog adatni.

Kikiáltási ár 6500 frt, a mely összegben alól ajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverezni szándékoznak a kikiáltási ár 10%-át tartoznak az árverés alkalmával bánatpénzül lenni.

Részletes feltételek a város tanácsánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A város tanácsától.

Nagy-Enyeden, 1894. március 2-án.

Kovács Gyula,
polgármester.

1—2

Máriaczei Gyomercseppek

Magyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszere.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, hűrs lehetet, fejfájás, savanyú fejbőfőgés, hasmenés, gyomregés, felesleges mák-akválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejféjásánál, a menyinyiben ez a gyomoról származott, gyomortürelésnél étellekkel és italokkal, gilysták, májbajok és hámorhódé-nál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomercseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusit. Egy kis üveg száz használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi foraktár:

Török József gyógyszerüzára

Budapest, Király utca 12 sz.

A vedjévet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A **Máriaczei gyomercseppek** valódi kaphatók

Kovács József gyógyszerüzárnél Nagy-Enyeden.

Schieszl Károly gyógyszerüzárnél Balázsfalván.

Wolf G. és fia gyógyszerüzárnél Tordán.

2—43

Összes gazdasági gépek
elsőrangú minőségben.

saját **hazai** gyártmány

Kedvező feltételek!
GŐZCSÉPLŐGÉPEK
Legjutányosabb árak!

Birtokított levedelm:
GAZDASÁGI
GÉPGYÁR,
BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.
Gyártelep: **KÜLSŐ VÁCI-ÚT 7.**

2-10

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

a legjobb
A LEGKERESETTEBB
az egészségnek leghasznosabb
SZIVARKA PAPIR

(20-52)

ÜGYELJENEK A JEGYRE.

ÓVAKODJANAK MINDEN UTANZASTOL.

Tisztelt háziasszonyok!

Nem szükséges többé kész harisnyát venni!!!

Tessék csak egyszerűen a jó minőségű gyapotot, bármilyen szín és vastagságban megvásárolni, minta-harisnyával felszerelni és a

nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézet

Harisnyakötő-Gyár Intézőségének

bérmentve beküldeni, hol az a legrövidebb idő alatt a következő jutányos áron feldolgoztatik:

1 pár női térdharisnya kötés 20 kr.	1 pár férfi köz. harisnyaköt. 13 kr.
1 pár női közöns. harisnyák. 15 kr.	1 pár ^{fiú vagy leány} harisnyaköt. 10-12 kr.

1 pár harisnyafejelés általában 10 kr.

A nadlis- (patent) kötés az árakat páronként 2-5 krajczárral emeli.

A nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézet

Harisnyakötő-Gyár Intézősége

5-12

Vendéglősök figyelmébe.

Maros-Ujvárt a község központján az ev. ref. egyház tulajdonát képező, jóforgalmu (évenként 800 veder bor, ennek megfelelő sör, pálinka) 3 szobával, külön konyha, 1 vendégszoba, pince és jégveremmel stb. ellátott

korcsmaház

bérbeadó.

Szóbeli árverés a papilak hivatalos helyiségében március 16-án d. u. 2 órakor, kikiáltási ár 150 frt, nem keresztyének kizárva. Egyház saját borát árultatja, minden egyéb a bérlőé. — Bővebb felvilágosítást ad

Jancsó Lajos,
ev. ref. lelkész.

4 lóerejű, pár hóig használt **kitűnő Garret cséplő-gép**

500 frton alól a vett áron eladó. — Cím a kiadóhivatalban.

2-3

„Önkéntes-jelöltek tanfolyama“

cím alatt Kolozsvárt egy oly tanintézet áll fenn, mely alaposan előkészít 16-20 éves korban levő s érettségét nem tett fiatal embereket az

egyéves önkéntességre

jogosító vizsgálatra. Jelentkezhetnek olyanok is, kik csak egy-két osztályt végeztek s mégis mint egy éves önkéntesek akarnak szolgálni. Ugyanott felvételtnek 12-15 éves ifjak, kik valamely cs. és kir. hadapródiskolába kívánnak majd belépni.

Bővebb felvilágosítást szívesen ad az igazgatóság. 1-3

Bécs - Hetzendorf, 1894. február.

Régi igen tisztelt vevőimnek, hogy a

BERNSTEIN-OLAJ-LAKKFESTÉK

mellyel önmaga festheti padlóját beszerzését megkönnyíthessem:

Winkler János ur kereskedésébe Nagy-Enyeden raktárt állítottam fel.

A festék a raktárba ugyan olyan árba szereshető be, mint a gyárból és mintakártyák díjmentesen állanak a vevők rendelkezésére.

Hetzendorfi festék, lakk és kence gyár O. Fritze. 4-5

915-894 sz. tkvi.

Hirdetmény.

Oroszi község telekkönyve birtokszabályozás folytán az 1869. évi 2579. számú szabályrendelettel képest — átalakították — és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-ben szabályozott eljárás. — a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan pótlólag foganatosítottak.

E célből az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1894. évi április hó 2-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felhívotnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi. tervezet ellen, netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő; mert a régi tkönyv végleges átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat, jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.
2. Mindazok, kik a tkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkönyvi hatóság küldöttje előtt a kitézött határnapon kezdődő eljárás folyamán alatt jelenjenek meg — és az előterjesztéseket igazoló okirataikat mutassák fel.
3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi. bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi. tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el — és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek, és
4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, vagy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett, a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság.
Nagy-Enyed, 1894. február hó 23-án.

Csernátóni Vajda Péter,
járásbíró.

1-3.